

Hållbarhetsstrategi 2022–2027

Gäller för Region Stockholm

DNR: RS 2020-0779

Beslutsnivå: Regionfullmäktige

Beslutsdatum: 7 december 2021

Tidsperiod: 2022–2027

Innehåll

1. Inledning	5
2. Syfte	6
3. Tillämpning	6
4. Avgränsningar	7
5. Hållbara städer, landsbygds- och skärgårdsområden	10
5.1 Jämlika livsvillkor och jämlik tillgång till samhällsservice	10
5.2 Minskad miljö- och klimatpåverkan i Stockholms län	10
5.3 Ökad trygghet	12
5.4 Kultur och kulturarv främjas	12
6. Hållbar konsumtion och produktion	14
6.1 Minskad klimatpåverkan och resursanvändning	14
6.2 Människa och miljö skyddas från skadliga ämnen	15
6.3 Ökad biologisk mångfald och värnade ekosystemtjänster	16
6.4 Universell och hälsofrämjande utformning	17
6.5 Hållbara leveranskedjor	18
7. En organisation att lita på	20
7.1 Långsiktigt hållbar ekonomi	20
7.2 Lika rättigheter och möjligheter	20
7.3 Stärkt samverkan	21
7.4 Resilient verksamhet	21

1. Inledning

Världen står inför omfattande utmaningar i form av exempelvis klimatförändringar, utarmning av biologisk mångfald, spridning av hälso- och miljöfarliga ämnen och ökad ojämlikhet. Dessa utmaningar är relevanta för Stockholms län och påverkar bland annat folkhälsan, tryggheten samt den ekonomiska utvecklingen i länet.

Globalt har världens länder genom FN:s Agenda 2030 åtagit sig att arbeta för en hållbar och rättvis framtid.¹ Agenda 2030 integrerar och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling; den sociala, den miljömässiga och den ekonomiska. Lokala och regionala initiativ är viktiga för att Sverige som nation ska klara sitt åtagande.

Region Stockholm är en betydande aktör för utvecklingen av ett hållbart samhälle genom sitt ansvar för hälso- och sjukvård och tandvård², kollektivtrafik och regional utveckling samt genom att bidra till kulturlivet i länet. Region Stockholms uppdrag ska bedrivas på ett långsiktigt hållbart sätt utifrån de tre dimensionerna av hållbar utveckling. Med ansvar för framtiden ska Region Stockholm vara ett föredöme och inspirera andra till en hållbar utveckling.

¹ Agenda 2030 innehåller 17 globala mål med tillhörande delmål som syftar till att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikhet och orättvisor, främja fred och rättvisa, samt skydda planetens naturresurser och lösa klimatkrisen.

² Hädanefter inkluderas tandvård i begreppet "hälso- och sjukvård" i dokumentet.

2. Syfte

Hållbarhet ska genomsyra allt arbete i Region Stockholm. Hållbarhetsstrategin visar hur Region Stockholm ska arbeta för en hållbar utveckling under åren 2022–2027. Den tydliggör ambitioner och möjliggör ett sammanhållet arbete när det gäller social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet.

Genom arbete i enlighet med Hållbarhetsstrategin bidrar Region Stockholm till hållbarhetsmålen i Agenda 2030, Parisavtalet³, regional utvecklingsplan för Stockholm (RUF5 2050) samt regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län (trafikförsörjningsprogrammet). Hållbarhetsstrategin visar hur Region Stockholm ska bidra till en hållbar utveckling.

3. Tillämpning

Hållbarhetsstrategin gäller för Region Stockholms nämnder och bolag.

Den samlade hållbarhetsstyrningen följer Region Stockholms styrmodell Integrerad ledning och styrning (ILS) och består av Hållbarhetspolicy som fastställer Region Stockholms viljeinriktning avseende hållbarhet på lång sikt, Hållbarhetsstrategi, samt mål i budget. Policyn och strategin kompletteras av riktlinje för hållbarhet och vid behov andra styrande eller stödjande dokument. Dessa ger medarbetare, chefer och förtroendevalda stöd i att säkerställa efterlevnad av lagar och styrande dokument gällande hållbarhet. Förutom att följa gällande lagar, nationella regelverk och bindande krav ska Region Stockholm arbeta med ständiga förbättringar i hållbarhetsarbetet.

Strategin är indelad i tre huvudområden:

- Hållbara städer, landsbygds- och skärgårdsområden
- Hållbar konsumtion och produktion
- En organisation att lita på

De tre huvudområdena har 13 prioriteringar med tillhörande fokusområden som ska stärka Region Stockholms hållbarhetsarbete och bidra till en hållbar utveckling i länet.

Strategin ska beaktas vid budget- och verksamhetsplanering liksom vid framtagande av mål inom hållbarhetsområdet. Prioritering och finansiering av åtgärder hanteras inom ramen för Region Stockholms ordinarie processer för budget, investeringar och verksamhetsplanering. Genomförandet följs upp i Region Stockholms ordinarie process för verksamhetsuppföljning. På det sättet implementeras strategin i löpande arbete, ordinarie styrning och uppföljning av Region Stockholms verksamheter.

Region Stockholm är beroende av att upphandla stora volymer varor och tjänster. För att säkerställa att åtagandena i denna strategi uppfylls ska relevanta delar omsättas i krav vid upphandlingar och i avtal med leverantörer.

Policyn och strategin kompletterar Region Stockholms övriga styrande dokument. Ambitioner inom ett område får inte riskera grundläggande krav inom andra områden.

³ Parisavtalet är ett globalt klimatavtal som världens länder enades om vid klimatkonventionens tjugoförsta partsmöte (COP21) i Paris i december 2015.

4. Avgränsningar

Social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet är inbördes beroende av varandra och ingen del av det kan nås på bekostnad av en annan. I dokumentet avses med social hållbarhet mänskliga rättigheter, jämställdhet, jämlikhet, trygghet, barns rättigheter, delaktighet för personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteter och hbtq. Miljömässig hållbarhet innefattar klimatpåverkan, naturresursanvändning, biologisk mångfald, ekosystemtjänster, miljö- och hälsoskadliga utsläpp, giffri miljö och buller. Ekonomisk hållbarhet avgränsas i strategin till att organisationen har en långsiktigt hållbar ekonomi för att klara uppdrag och åtaganden på kort och lång sikt, samt att ekonomiska effekter av hållbarhet identifieras och tillämpas successivt när så är relevant.

Hållbarhet omfattar fler områden än vad som tas upp i strategin. Hållbarhetsstrategin bidrar till en stärkt folkhälsa, dock behandlas Region Stockholms folkhälsoarbete i andra dokument. Ytterligare områden med bäring på hållbarhet som behandlas i andra styrande dokument är exempelvis medarbetarperspektivet, Region Stockholms interna arbetsmiljöansvar, verksamhetsskydd och antikorrupcion. Region Stockholm ska verka för ett samlat arbete avseende styrande dokument som berör hållbarhet för att uppnå synergier i genomförande och resultat.

” Social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet är inbördes beroende av varandra och ingen del av det kan nås på bekostnad av en annan.”

Hållbara städer, landsbygds- och skärgårdsområden

> PRIORITERING 1

Jämlika livsvillkor och jämlik tillgång till samhällsservice

Fokusområden

- Tillgång och tillgänglighet till hälso- och sjukvård säkras utifrån ett jämlikhetsperspektiv
- Kollektivtrafikens bidrag till jämlika livsvillkor i Stockholms län stärks

> PRIORITERING 2

Minskad miljö- och klimatpåverkan i Stockholms län

Fokusområden

- Hållbart resande och kollektivtrafikens konkurrenskraft i Stockholms län stärks
- Region Stockholm verkar för att länsplanen för regional transportinfrastruktur underlättar ett hållbart resande i Stockholms län
- Hållbarhet beaktas vid hälsofrämjande och förebyggande åtgärder

> PRIORITERING 3

Ökad trygghet

Fokusområde

- Trygghetsskapande åtgärder inkluderas vid planering, utformning och utveckling av miljöer och tjänster

> PRIORITERING 4

Kultur och kulturarv främjas

Fokusområden

- Kunskap utvecklas om hur kultur och kulturmiljöer kan användas som en resurs i hållbarhetsarbetet
- Insatser genomförs för att öka tillgängligheten till och deltagandet i kulturlivet
- Kultur och kulturarv bevaras

Hållbar konsumtion och produktion

> PRIORITERING 1

Minskad klimatpåverkan och resursanvändning

Fokusområden

- Klimatpåverkan från Region Stockholms verksamheter minskar
- Resursförbrukning och miljöpåverkan från vårdprocesser minskar ur ett livscykelerspektiv
- Delning av resurser och materialåtervinning ökar

> PRIORITERING 2

Människa och miljö skyddas från skadliga ämnen

Fokusområden

- Giftfria miljöer främjas och utsläpp av miljö- och hälsofarliga ämnen samt bullerpåverkan minskar
- Läkemedels miljöpåverkan hanteras i ett helhetsperspektiv med fokus på minskade utsläpp och minskad antibiotikaresistens

> PRIORITERING 3

Ökad biologisk mångfald och värnade ekosystemtjänster

Fokusområde

- Biologisk mångfald och ekosystemtjänster bevaras och stärks

> PRIORITERING 4

Universell och hälsofrämjande utformning

Fokusområden

- Principen om universell utformning tillämpas
- Hälsofrämjande miljöer som syftar till välbefinnande och återhämtning främjas

> PRIORITERING 5

Hållbara leveranskedjor

Fokusområde

- Systematiska och harmoniserade arbetsätt tillämpas i inköpsprocesser för att uppnå hållbara leveranskedjor

En organisation att lita på

> PRIORITERING 1

Långsiktigt hållbar ekonomi

Fokusområden

- Hållbarhetsperspektiv integreras i styrande processer och i avtal
- Ekonomiska effekter av hållbarhet identifieras och används i beslutsunderlag

> PRIORITERING 2

Lika rättigheter och möjligheter

Fokusområde

- Kartläggningar, analyser och kunskaphöjande insatser genomförs för att upptäcka och åtgärda eventuell diskriminering

> PRIORITERING 3

Stärkt samverkan

Fokusområde

- Samverkan med intressenter utvecklas

> PRIORITERING 4

Resilient verksamhet

Fokusområden

- Region Stockholms verksamheter anpassas för att säkerställa drift vid effekter av ett förändrat klimat
- I beredskapsplaner och vid extraordinära händelser beaktas sociala konsekvenser och hänsyn tas till sårbara grupper

Hållbara städer, landsbygds- och skärgårdsområden

5. Hållbara städer, landsbygds- och skärgårdsområden

Region Stockholm bidrar till attraktiva och livskraftiga lokalsamhällen och en klimat- och resurseffektiv region genom att ansvara för en hållbar regional utveckling, erbjuda hållbar hälso- och sjukvård och kollektivtrafik samt främja ett dynamiskt kulturliv. Inkluderande och trygga livsmiljöer för alla är viktiga förutsättningar för en hållbar utveckling i Stockholms län.

5.1 Jämlika livsvillkor och jämlik tillgång till samhällsservice

Hållbar kollektivtrafik och hälso- och sjukvård utgör en grundläggande del i en attraktiv Stockholmsregion och i en hållbar samhällsutveckling, både i urbana områden, på landsbygden och i skärgården. Fysisk närvaro, tillgänglighet och tillgång till samhällsservice gör ett lokalsamhälle livskraftigt och inkluderande samt stärker invånarnas tillit till samhället i stort.

En jämlik hälso- och sjukvård tillhandahålls på lika villkor för alla. Vårdutbud samt hälsofrämjande och förebyggande insatser säkerställs utifrån invånarnas behov där undvikbara skillnader i vård och behandling undanröjs. Kollektivtrafik möjliggör rörelsefrihet och tillgång till hela samhället för invånarna. Ett viktigt fokus i utvecklingen av kollektivtrafiken är att bidra till jämlika livsvillkor och att förbättra invånarnas förutsättningar till ett fungerande vardagsliv. Samverkan med länets kommuner och andra relevanta intressenter är grundläggande i arbetet.

5.1.1 Tillgång och tillgänglighet till hälso- och sjukvård säkras utifrån ett jämlikhetsperspektiv

Det innebär att den strategiska planeringen av vårdutbudet utgår från analyser av invånarnas behov samt tydligt integreras i den långsiktiga samhällsplaneringen för utvecklingen av länet. Jämlik tillgång och tillgänglighet till hälso- och sjukvård såväl i digifysisk form som i geografiskt lämpliga lägen säkras. Besluts- och planeringsunderlag, såsom regionala analyser, som visar på behov och potential i dessa avseenden vidareutvecklas. Sådana underlag stärker även förutsättningarna för långsiktighet när det gäller strategiska mark- och fastighetsfrågor kopplat till hälso- och sjukvården. Utifrån analys av behov vidareutvecklas drifts-, upphandlings- och ersättningsformer för att säkra tillgång och tillgänglighet till hälso- och sjukvård i ett jämlikhetsperspektiv.

Samverkan om samhällsplanering och strategiska investeringar stärks, både inom Region Stockholm och med regionala aktörer, för att öka den gemensamma samhällsnyttan. Till exempel samplaneras hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och kommunal service i större utsträckning.

5.1.2 Kollektivtrafikens bidrag till jämlika livsvillkor i Stockholms län stärks

Det innebär att jämlikhets- och jämställdhetsperspektivet stärks vid framtagande av strategiska planer för kollektivtrafikens utveckling, vid investeringar samt planering av trafikutbud. Kollektivtrafiken ska stärka förutsättningarna för jämlika livsvillkor utifrån invånarnas behov och förutsättningar genom att erbjuda tillgänglighet till arbetsplatser, utbildning, handel, hälso- och sjukvård, fritids- och föreningsaktiviteter samt kultur och offentlig service. Besluts- och planeringsunderlag som visar på behov och potential i detta avseende vidareutvecklas. Det innefattar exempelvis analys av fördelningseffekter i kollektivtrafiksystemet ur ett helhetsperspektiv. En inriktning för detta är att ta fram underlag och metoder som möjliggör systematiska analyser och bedömningar av investeringar, åtgärdsval och satsningar utifrån jämlikhet och jämställdhet. Samverkan mellan Region Stockholms verksamheter stärks för att utveckla metoder för värdering av jämlikhet och jämställdhet i planeringsprocessen.

5.2 Minskad miljö- och klimatpåverkan i Stockholms län

Ökad andel gång, cykel och kollektivt resande är avgörande för att uppnå klimatmålen i RUFSS 2050, där transportsektorn i sin nuvarande utformning innebär en stor utmaning. Därtill kan ökad andel gång, cykel och kollektivt resande ha positiva effekter på exempelvis folkhälsa, stadsutveckling och trygghet. Genom utvecklade affärsmodeller, nya mobilitetstjänster och stärkt

konkurrenskraft gentemot andra motoriserade trafikslag stärks kollektivtrafikens bidrag till minskade utsläpp samt till ökad resurs- och ytteffektivitet i länet. Region Stockholm bidrar ytterligare genom att möjliggöra ett hållbart resande till de egna verksamheterna.

Åtgärder som innebär hälsovinster kan också vara positiva ur ett hållbarhetsperspektiv. Genom att beakta hållbarhet vid förebyggande hälsoinsatser och hälsofrämjande åtgärder kan det arbetet stärkas samtidigt som invånarnas miljö- och klimatpåverkan minskar.

5.2.1 Hållbart resande och kollektivtrafikens konkurrenskraft i Stockholms län stärks

Det innebär att Region Stockholm är en tydlig samordnande och drivande part för kunskapsuppbyggnad och samverkan med regionala aktörer, vilket är en förutsättning för ökad andel kollektivtrafikresande. En viktig del i detta är att Region Stockholm, utifrån sitt regionala ansvar, verkar för att styrmedel som bidrar till en resurseffektiv användning av transportinfrastrukturen utvecklas. Strategiska besluts- och planeringsunderlag som möjliggör identifiering, prioritering och genomförande av effektiva gång-, cykel- och kollektivtrafikfrämjande åtgärder i länet vidareutvecklas i samverkan med regionala aktörer. Det innefattar exempelvis fördjupad kunskap om invånarnas resvanor, behovet av persontransporter samt upplevda och faktiska barriärer och drivkrafter vid val av transportslag. Hänsyn till invånarnas behov och förutsättningar utgör en viktig aspekt vid planering av, och beslut om, åtgärder kopplat till ett hållbart resande.

Det innebär även att Region Stockholm aktivt främjar möjligheter till hållbart resande till och från Region Stockholms verksamheter och arbetsplatser för såväl personal som besökare. Cykel- och kollektivtrafikfrämjande åtgärder genomförs och tillgänglighet till laddning av elfordon ökar. Lokalisering i kollektivtrafiknära lägen främjas vid flytt av befintliga eller vid tillkommande nya verksamheter. Därtill kan behovet av resor till och mellan Region Stockholms verksamheter, samt behovet av externa resor i tjänsten, minska genom digitalisering.

5.2.2 Region Stockholm verkar för att länsplanen för regional transportinfrastruktur underlättar ett hållbart resande i Stockholms län

Det innebär att Region Stockholm vid revidering och genomförande av länsplanen⁴ verkar för att investeringarna i länet ska bidra till att uppnå mål om andel gång, cykel och kollektivtrafik, i enlighet med RUF 2050.

5.2.3 Hållbarhet beaktas vid hälsofrämjande och förebyggande åtgärder

Det innebär att hälsofrämjande åtgärder och förebyggande hälsoinsatser bör inkludera ett hållbarhetsperspektiv när så är relevant och lämpligt. Hållbarhet kan vara en stark drivkraft till förändring och kan exempelvis bidra till ett ökat genomslag av hälsofrämjande åtgärder, som kostrådgivning och tobakspreventivt arbete. Hälsofrämjande åtgärder och förebyggande hälsoinsatser som genomförs kan på sikt även bidra till ett minskat behov av exempelvis sjukvårdsmaterial och läkemedel, vilket är positivt ur ett hållbarhetsperspektiv.

⁴ Länsplanen omfattar investeringar i länets vägar, medfinansiering av kollektivtrafikinvesteringar samt medfinansiering av kommunala åtgärder som rör miljö, trafiksäkerhet, cykeltrafik och gångtrafik.

”Tryggheten ökar genom tydlig och tillgänglig kommunikation samt lämplig planering, utformning och god förvaltning av fysiska miljöer.”

5.3 Ökad trygghet

Region Stockholm bidrar till ökad trygghet⁵ i länet genom att invånarna känner sig trygga när de har kontakt med och vistas i kollektivtrafiken och i hälso- och sjukvården. Region Stockholm bidrar även till att invånarna känner sig trygga när de tar sig till och från hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken.

5.3.1 Trygghetsskapande åtgärder inkluderas vid planering, utformning och utveckling av miljöer och tjänster

Det innebär att tryggheten ökar genom tydlig och tillgänglig kommunikation samt lämplig planering, utformning och god förvaltning av fysiska miljöer som Region Stockholm förfogar över. Detta gäller vid nybyggnation samt vid underhåll och ombyggnation av befintliga miljöer. Förebyggande arbete mot brott och ordningsstörningar samt utveckling av tjänster som stärker trygghet prioriteras. Invånare informeras om vart de kan vända sig om de känner sig otrygga i Region Stockholms verksamheter. Samverkan förbättras både internt inom Region Stockholm och externt med andra aktörer i syfte att stärka tryggheten i länet.

5.4 Kultur och kulturarv främjas

Genom stöd till kultur och föreningsliv bidrar Region Stockholm till att skapa möjligheter till samhörighet, möten, upplevelser, kreativitet och reflektion. Främjande och riktade insatser bidrar till att göra tillgången till och deltagandet i kulturlivet mer jämlikt fördelat i länet. Region Stockholm har som offentlig aktör i uppdrag, enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk⁶, att främja de nationella minoriteternas⁷ möjligheter till bevarande av språk och kulturer.

5.4.1 Kunskap utvecklas om hur kultur och kulturmiljöer kan användas som en resurs i hållbarhetsarbetet

Det innebär att Kompetenscentrum kultur och hälsa och Stockholms länsmuseum bidrar till ökad kunskap i Region Stockholms verksamheter om hur kultur, kulturarv och kulturmiljöer kan användas som en resurs i hållbarhetsarbetet.

5.4.2 Insatser genomförs för att öka tillgängligheten till och deltagandet i kulturlivet

Det innebär att konst och kultur görs tillgänglig för så många som möjligt. Region Stockholms kulturfunktioner genomför främjande och riktade insatser för att göra tillgången till, och deltagandet i, kulturlivet mer jämlikt fördelat i länet. Barn och unga är en prioriterad målgrupp.

5.4.3 Kultur och kulturarv bevaras

Det innebär att kulturarv och kulturmiljöer⁸ beaktas när stadsmiljöer förtätas eller infrastrukturen byggs ut, samt vid förvaltning av byggnader och miljöer med kulturhistoriska värden. Detta i enlighet med inriktningen i Kulturstrategi för Stockholmsregionen.

I planeringen tas även hänsyn till landsbygden, som utgör en stor del av kulturarvet genom kulturlandskapens jordbruksmark och den traditionella placeringen av bebyggelse och infrastruktur utanför odlingsbar mark.

De nationella minoriteternas möjligheter till bevarande av språk och kulturer främjas.

⁵ Med trygghet avses individens upplevelse av sin egen och andras säkerhet.

⁶ Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

⁷ De nationella minoriteterna i Sverige är sverigefinnar, tornedalingar, judar, romer och samer. Minoritetsspråken är finska, meänkieli, jiddisch, romani chib och samiska.

⁸ Kulturarv är alla materiella och immateriella uttryck för mänsklig påverkan, till exempel lämningar, föremål, miljöer, verksamheter eller traditioner. Kulturmiljö är hela den av människan påverkade miljön och kan omfatta en enskild anläggning, en bygd eller region.

Hållbar konsumtion och produktion

6. Hållbar konsumtion och produktion

Region Stockholm bidrar till en hållbar konsumtion och produktion genom att integrera hållbarhetsperspektivet i investeringsprocessen, inköpsprocessen samt vid utförande, drift och underhåll i verksamheten. En långsiktigt minskad resursanvändning är en nödvändighet, och ett viktigt bidrag till en hållbar ekonomi. Region Stockholms utbud av tjänster till invånarna utvecklas och utförs med hänsyn till människors hälsa och rättigheter samt miljö och klimat. Samma hänsyn tas vid inköp av varor och tjänster för att minska negativ påverkan på människor och miljö i leveranskedjorna.

6.1 Minskad klimatpåverkan och resursanvändning

Region Stockholms klimatpåverkan behöver fortsatt minska, med särskilt fokus på de konsumtionsbaserade utsläppen, i enlighet med Parisavtalets intentioner. Region Stockholm verkar även för en långsiktigt hållbar resursanvändning, vilket också innebär en minskad klimatpåverkan. En övergång från linjära till cirkulära materialflöden är en förutsättning för detta, där produkter och material återanvänds och återvinns i flera led.

6.1.1 Klimatpåverkan från Region Stockholms verksamheter minskar

Det innebär att Region Stockholm kontinuerligt kartlägger betydande växthusgasutsläpp, inklusive den konsumtionsbaserade klimatpåverkan, som underlag för prioritering och genomförande av åtgärder för fortsatt minskad klimatpåverkan.

Region Stockholm fortsätter övergången till förnybara drivmedel och ökar andelen elektrifierade transporter, där energislag och drivmedel med låg total klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv premieras.

Vidare fokuserar Region Stockholm på ett systematiskt energieffektiviseringsarbete och på att utveckla möjligheterna till minskat effektuttag vid tillfällena med hög belastning på elnätet, utan att riskera driftsstörningar i regionens verksamheter. Klimatnytta värderas ur ett helhetsperspektiv, och kopplingar mellan åtgärdsförslag och långsiktig ekonomisk hållbarhet tydliggörs.

Region Stockholms konsumtionsbaserade klimatpåverkan minskar genom att metoder vidareutvecklas för att begränsa klimatpåverkan från bygg- och anläggningsinvesteringar inom kollektivtrafik och hälso- och sjukvård. Metoder utvecklas också för att reducera den konsumtionsbaserade klimatpåverkan från vårdprocesser. Exempel på klimatreducerande åtgärder är resursoptimering, ökad cirkularitet och användning av flergångsprodukter- och material samt övergång till förnybara material.

6.1.2 Resursförbrukning och miljöpåverkan från vårdprocesser minskar ur ett livscykelperspektiv

Det innebär att metoder utvecklas i hälso- och sjukvårdsverksamheter samt i inköpsprocessen för att identifiera och åtgärda resursineffektivitet och svinn. Exempel på åtgärder är övergång från engångs- till flergångsprodukter och utbyten till mindre miljöbelastande engångsprodukter. Hållbara patientmåltider med tydligt fokus på patientens hälsa främjas, samtidigt som matsvinnet minimeras.

Region Stockholm etablerar forum och utarbetar metoder för hur mer cirkulära materialflöden och minskad miljöpåverkan kan uppnås i vårdprocesser med hög resursförbrukning. I detta ingår att föra dialog och samverka med patienter, profession, akademi och leverantörer för att öka kunskap, främja innovation och integrera resurseffektivitet vid utveckling av vårdprocesser samt medicinteknisk utrustning och förbrukningsmaterial.

6.1.3 Delning av resurser och materialåtervinning ökar

Det innebär att Region Stockholm vidareutvecklar strukturer för att främja återanvändning och delning av material och redan inköpta resurser, både inom och mellan verksamheter och projekt samt med externa aktörer. Det innefattar att etablera effektiva processer, logistiska lösningar och avtalsformer för att material och resurser ska kunna återanvändas cirkulärt. Viktiga områden är IT- och kommunikationsutrustning, medicin-

teknisk utrustning, bygg- och anläggningsmaterial, berg- och jordmassor, kontorsmöbler, textil och fordon. Hinder som försvårar återanvändning utreds och följs upp⁹. Region Stockholm verkar även för ökad högkvalitativ återvinning av material som inte kan återanvändas, med fokus på plast-, textil-, metall- och bygg- och anläggningsavfall.

Cirkulär design samt innovationer och affärsmodeller för ökad cirkularitet främjas, i samverkan med aktörer i hela värdekedjan.

⁹ Exempelvis juridiska förutsättningar för att sälja eller skänka överskott, behov av mellanlagring, ekonomiska incitament, branschgemensamma system och hantering av tekniska kvalitetskrav.

”Cirkulär design samt innovationer och affärsmodeller för ökad cirkularitet främjas, i samverkan med aktörer i hela värdekedjan.”

6.2 Människa och miljö skyddas från skadliga ämnen

Region Stockholm främjar en giffri miljö och en långsiktigt hållbar cirkulär ekonomi genom minskade miljö- och hälsoskadliga utsläpp och utfasning av skadliga ämnen.

6.2.1 Giffria miljöer främjas och utsläpp av miljö- och hälsofarliga ämnen samt bullerpåverkan minskar

Det innebär att Region Stockholm fortsätter att utveckla arbetet med att minska miljö- och hälsoskadliga utsläpp och främja giffria miljöer vid inköp och investeringar samt vid drift och underhåll. Utfasningsarbetet fortgår och förstärks med särskilt fokus på skadliga kemikalier i varor, hormonstörande och antimikrobiella ämnen samt samverkans effekter mellan ämnen. Ett riskbaserat arbetssätt införs, med fokus på prioriterade produktgrupper och känsliga grupper av patienter och användare.

I bygg- och anläggningsprojekt bedrivs ett systematiskt arbete med bedömning och utfasning av miljö- och hälsofarliga ämnen, samt med dokumentation av inbyggda material och produkter i byggnader och anläggningar vid ny- och ombyggnation. Arbetet med att minska bullerpåverkan och utsläpp av luftföroreningar från kollektivtrafiken fortgår.

6.2.2 Läkemedels miljöpåverkan hanteras i ett helhetsperspektiv med fokus på minskade utsläpp och minskad antibiotikaresistens

Det innebär att Region Stockholm arbetar för att minska läkemedels miljöpåverkan vid tillverkning, användning och kassation. Utsläppen av läkemedel minskar, med särskilt fokus på antibiotika.

Genom ett strategiskt upphandlingsarbete bidrar Region Stockholm till att minska utsläppen av

läkemedel vid tillverkning. Minskad miljöpåverkan från utsläpp vid användning främjas genom åtgärder som ökar möjligheter att beakta miljöhänsyn vid val av läkemedel. Arbeta för korrekt förskrivning och användning av läkemedel främjar dessutom alla perspektiv inom hållbarhet. Arbetssätt som motverkar onödig kassation av läkemedel bevaras och stärks.

6.3 Ökad biologisk mångfald och värnade ekosystemtjänster

Den biologiska mångfalden ökar och ekosystemtjänster värnas vid Region Stockholms mark och byggnader genom utformning så att den lokala såväl som regionala grönstrukturen stärks. Vid inköp av utvalda produktgrupper värnas den biologiska mångfalden i produktionsledet.

6.3.1 Biologisk mångfald och ekosystemtjänster bevaras och stärks

Det innebär att utifrån de lokala förutsättningarna utveckla grönstrukturen för att bevara och stärka biologisk mångfald och ekosystemtjänster vid Region Stockholms byggnader, anläggningar och mark. Exploatering som påverkar den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster negativt vid Region Stockholms fysiska investeringar kompenseras i anslutning till denna med motsvarande eller komplementära ekosystemtjänster. Ekosystemtjänster och biologisk mångfald utvecklas och stärks även vid byggnader och anläggningar på redan exploaterad mark.

Det innebär även att Region Stockholm arbetar strategiskt med att minska resursförbrukning samt utveckla kravställning och uppföljning för att begränsa risken för utarmning av biologisk mångfald vid produktion av varor och tjänster, med fokus på livsmedel, textilier, samt bränslen och produkter från skogsråvara.

”Befintliga produkter, tjänster och miljöer anpassas stegvis så att de kan användas av så många som möjligt.”

6.4 Universell och hälsofrämjande utformning

Region Stockholm ska bidra till ökad inkludering i samhället genom universell utformning¹⁰ av produkter, tjänster och miljöer. Cirka trettio procent av Sveriges befolkning beräknas ha minst en funktionsnedsättning, vilket gör behovet av lösningar som passar så många som möjligt stort. Vid utformning av miljöer vid såväl vårdverksamheter som inom kollektivtrafik främjas aspekter som ökar välbefinnande, minskar stress och främjar trygghet.

6.4.1 Principen om universell utformning tillämpas

Det innebär att utöver att lagar och riktlinjer följs, tillämpas principen om universell utformning i så stor utsträckning som möjligt vid inköp och framtagande av nya produkter, tjänster, och miljöer. Det kan till exempel omfatta att säkerställa att information, digitala lösningar, fastigheter och miljöer är universellt utformade utan behov av anpassade sär lösningar.

Befintliga produkter, tjänster och miljöer anpassas stegvis så att de kan användas av så många som möjligt. Kunskaphöjande åtgärder genomförs i syfte att öka förståelsen för samt introducera och tillämpa universell utformning.

6.4.2 Hälsofrämjande miljöer som syftar till välbefinnande och återhämtning främjas

Det innebär att vid utformning av miljöer inomhus och utomhus, vid drift och förvaltning samt vid ny- och ombyggnation, främjas aspekter som bidrar till en hälsofrämjande miljö. Det kan exempelvis omfatta att minimera negativ ljudpåverkan, stärka trygghet, skapa rogivande miljöer samt främja rörelse. Där så är relevant inkluderas åtgärder som gynnar en ökad biologisk mångfald, exempelvis vid val av växtlighet. Konstens hälsofrämjande aspekter beaktas vid såväl arkitektonisk utformning som vid konstnärlig gestaltning. Vid utformning av vårdmiljöer beaktas därtill särskilt aspekter som främjar patienters återhämtning och läkande.¹¹

¹⁰ Att arbeta med principen om universell utformning innebär att skapa lösningar som fungerar för så många som möjligt från början.

¹¹ Läkande vårdmiljöer syftar till en utformning specifikt designad till stöd för patienter, närstående och personal i olika omvårdnadssituationer och vårdssammanhang. Från Den goda vårdavdelningen 2019, Program för teknisk standard (PTS), s. 68.

6.5 Hållbara leveranskedjor

Region Stockholm verkar för att varor och tjänster produceras med respekt för mänskliga rättigheter, arbetares rättigheter, anti-korruption och en minimering av miljö- och hälsoskadliga utsläpp. Genom ett stärkt arbete med att främja hållbara leveranskedjor i inköpsprocessen bidrar Region Stockholm till en hållbar utveckling globalt och en ökad samhällsnytta lokalt.

6.5.1 Systematiska och harmoniserade arbetssätt tillämpas i inköpsprocessen för att uppnå hållbara leveranskedjor

Det innebär att arbetet med identifiering av riskområden, kravställning och uppföljning vidareutvecklas med utgångspunkt i Region Stockholms uppförandekod för leverantörer, betydande miljöaspekter samt lagkrav. Prioriteringar för att säkerställa hållbara leveranskedjor tydliggörs i Region Stockholms kategoristyrda inköpsarbete. Antalet uppföljningar som är baserade på risker i leveranskedjan ökar. Åtgärder vidtas för att säkerställa att sociala aspekter såsom arbetsmiljö,

tillgänglighet, möjlighet till sysselsättning för särskilt utsatta grupper, och rättvis handel beaktas i inköpsprocessen. Samverkansformer mellan inköpsorganisationer och mellan beställare stärks för att öka kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyte, höja effektivitet och säkerställa regelefterlevnad.

En organisation
att lita på

7. En organisation att lita på

Region Stockholms nämnder och bolag bidrar till en hållbar utveckling genom att integrera hållbarhetsperspektiv i all verksamhet. Varje generation ska bära sina egna kostnader och skattemedlen ska förvaltas så att nuvarande verksamhet inte sker på framtida generationers bekostnad. Verksamheterna ska vara resilienta, minimera sin miljöpåverkan och säkerställa att servicen är anpassad så att den motsvarar olika människors behov och förutsättningar. Invånarna i Stockholms län ska kunna lita på att Region Stockholm bedriver sina uppdrag på ett socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbart sätt.

7.1 Långsiktigt hållbar ekonomi

Ekonomi i balans är en förutsättning för att Region Stockholm ska kunna bedriva sin verksamhet med god kvalitet utan att skjuta kostnader på kommande generationer. Det innebär att alla beslut som tas är finansierade och att långsiktiga ekonomiska effekter är beaktade. Ett systematiskt hållbarhetsarbete leder till reducerad risk för miljö och människor samt optimerar användningen av resurser, vilket bidrar till en långsiktigt hållbar ekonomi.

7.1.1 Hållbarhetsperspektiv integreras i styrande processer och i avtal

Det innebär att analyser eller konsekvensbedömningar avseende social hållbarhet, miljö och ekonomi tillämpas i relevanta beslut, styrande dokument, projekt, investeringar, inköp samt i avtal. Hållbarhet behöver integreras tidigt i processer för att minimera risken för kostsamma insatser i efterhand.

Rutiner utvecklas så att det inför beslut som berör barn och unga genomförs bedömningar utifrån principen om barnets bästa samt fördjupade barnkonsekvensanalyser när så är relevant.

7.1.2 Ekonomiska effekter av hållbarhet identifieras och används i beslutsunderlag

Det innebär att långsiktiga ekonomiska effekter av hållbarhet identifieras när så är relevant och kan användas som beslutsunderlag. Metoder för att beräkna ekonomiska effekter för utvalda insatser kartläggs eller utvecklas. För vissa utvalda projekt byggs effektmodeller som visar på ekonomiska nettoeffekter av projekten på kort och lång sikt.

7.2 Lika rättigheter och möjligheter

Invånarna ska kunna ta del av Region Stockholms tjänster med lika rättigheter och möjligheter. För att så många som möjligt ska kunna använda sig av de tjänster som erbjuds behöver det finnas olika sätt för invånarna att kommunicera med verksamheterna och ta del av information. Kunskapen och insikten om risken för diskriminering ska hållas ständigt aktuell hos medarbetare och i verksamheten.

7.2.1 Kartläggningar, analyser och kunskaps-höjande insatser genomförs för att upptäcka och åtgärda eventuell diskriminering

Det innebär att verksamheterna arbetar systematiskt och långsiktigt mot alla former av diskriminering. Diskrimineringsgrunderna enligt svensk lag är: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning samt ålder.

Inom respektive verksamhet används beprövade metoder för att identifiera eventuella omotiverade skillnader i bemötande och skillnader i invånarnas möjligheter att ta del av de tjänster som erbjuds. Kartläggningar och analyser görs för att identifiera, prioritera och genomföra åtgärder i syfte att upptäcka och åtgärda diskriminering. Statistik analyseras könsuppdelat och helst i kombination med andra diskrimineringsgrunder när så är möjligt.

Kompetenshöjande insatser genomförs där medarbetare som arbetar i eller för Region Stockholm får kunskap om risken för både medveten och omedveten diskriminering och hur detta kan undvikas.

7.3 Stärkt samverkan

Genom intern och extern samverkan kan Region Stockholm medverka till att kunskap utbyts och utvecklas liksom till gemensamma lösningar på utmaningar i hållbarhetsarbetet.

7.3.1 Samverkan med intressenter utvecklas

Det innebär att Region Stockholm fördjupar och utvecklar samverkan med länets kommuner, kommunalförbund, andra regioner, statliga myndigheter, akademi, näringsliv och civilsamhället för att gemensamt bidra till en hållbar utveckling.

Intern samverkan över verksamhetsgränserna stärks för att nå uppsatta mål och ambitioner inom hållbarhet.

Samverkan med invånare och intresseorganisationer utvecklas för att tillvarata synpunkter och sakkunskap. Nya och befintliga samverkansprocesser utvecklas så att så många som möjligt kan ta del av information och medverka i samverkan. Särskild hänsyn tas till grupper som kan ha svårt

att framföra sina synpunkter med anledning av exempelvis språkhinder eller funktionsnedsättning. En modell för Region Stockholm utvecklas för att säkerställa att barn och unga kommer till tals och har möjlighet att uttrycka sina åsikter vid beslut som påverkar dem. Samverkansmodellen mellan Region Stockholm och de intresseorganisationer som företräder personer med funktionsnedsättning och pensionärer uppdateras och en modell för samverkan mellan Region Stockholm och de nationella minoriteterna tas fram.

7.4 Resilient verksamhet

Region Stockholm stärker förmågan att förebygga, motstå och hantera krissituationer genom att integrera effekter av ett förändrat klimat i risk- och sårbarhetsanalyser samt sociala konsekvenser i kontinuitetsplanering och systematiskt beredskapsarbete. På så sätt värnar Region Stockholm befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet och förmågan att upprätthålla grundläggande värden.

”Verksamheterna arbetar systematiskt och långsiktigt mot alla former av diskriminering.”

7.4.1 Region Stockholms verksamheter anpassas för att säkerställa drift vid effekter av ett förändrat klimat

Det innebär att verksamheterna identifierar risker för störning till följd av ett förändrat klimat genom sina risk- och sårbarhetsanalyser. Störningar kan utgöras av ökad frekvens och intensitet av extrema väderhändelser, exempelvis skyfall och värmeböljor. Störningar kan även utgöras av mer långsiktiga effekter, som ett förändrat sjukdoms-panorama eller förändrad luft- och markfuktighet.

Genom att inkludera risker till följd av ett förändrat klimat i verksamheternas risk- och sårbarhetsanalyser identifieras relevanta klimatrisker. Därefter kan åtgärder som minskar risk för driftsstörningar identifieras, prioriteras och

genomföras. Risk- och sårbarhetsanalyser för störning till följd av ett förändrat klimat omfattar befintliga tillgångar, förvaltning samt drift, men även ny- och reinvestering.

7.4.2 I beredskapsplaner och vid extraordinära händelser beaktas sociala konsekvenser och hänsyn tas till sårbara grupper

Det innebär att sociala konsekvenser integreras på ett systematiskt sätt i det förebyggande beredskapsarbetet samt vid upprättande av krisledningsfunktioner vid övergripande samhällsliga störningar. Med ett sådant arbetssätt identifieras sårbara grupper och deras behov, och eventuella negativa konsekvenser för dessa kan förebyggas och minska vid extraordinära händelser.

”Intern samverkan över verksamhetsgränserna stärks för att nå uppsatta mål och ambitioner inom hållbarhet.”

